

Tratat din 02/06/1997 (Tratat din 1997) cu privire la relațiile de bună vecinătate și cooperare între România și Ucraina

Publicat în Monitorul Oficial nr. 157 din 16/07/1997

România și Ucraina, denumite în continuare parti contractante, convinse ca buna vecinătate, respectul reciproc și colaborarea dintre cele două state corespund intereselor fundamentale ale popoarelor lor, conștiente de interesul strategic comun în consolidarea independenței, suveranității, integrității teritoriale și stabilității fiecăreia dintre ele, salutând schimbările istorice pozitive din Europa și animate de năzuința comună către o Europa unită - continent al păcii, securității și cooperării, calauzindu-se după scopurile și principiile Cartei O.N.U. și pornind de la primatul normelor general recunoscute ale dreptului internațional, reafirmandu-si hotărârea de a îndeplini angajamentele continute în Actul final de la Helsinki, în Carta de la Paris pentru o nouă Europa, precum și în celelalte documente ale Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa, convinse ca respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului reprezintă o premisă importantă pentru edificarea unei Europe noi, unită prin valorile comune ale democrației, libertății și statului de drept, condamnând actele injuste ale regimurilor totalitare și de dictatură militară, care în trecut au afectat în mod negativ relațiile dintre poporul român și poporul ucrainean, și convinse ca lichidarea mostenirii dureroase a trecutului se poate face doar prin dezvoltarea relațiilor prietenești și de cooperare dintre cele două popoare, care năzuiesc spre edificarea unei Europe unite, considerând ca evaluarea obiectivă a trecutului va contribui la întărirea înțelegerii și încrederii reciproce dintre cele două state și popoare, convinse de necesitatea realizării de către ambele parti contractante a unei politici active, orientată spre viitor, de bună înțelegere și încredere, bună vecinătate și parteneriat, având în vedere potențialul celor două țări și posibilitățile lor pentru dezvoltarea colaborării bilaterale reciproc avantajoase, au convenit asupra următoarelor:

ARTICOLUL 1

1. Partile contractante își întemeiază relațiile lor pe încredere și respect reciproc, cooperare și parteneriat.

2. Partile contractante vor respecta, în relațiile reciproce, ca și în relațiile cu alte state, principiile Cartei Organizației Națiunilor Unite și ale Actului final de la Helsinki: egalitatea suverană, nerecurgerea la forță sau la amenințarea cu forță, inviolabilitatea frontierelor, integritatea teritorială a statelor, reglementarea pașnică a diferendelor, neamestecul în treburile interne, respectarea drepturilor omului, egalitatea în drepturi și dreptul popoarelor de a dispune de ele însele, cooperarea dintre state și îndeplinirea cu bună-credință a obligațiilor asumate conform dreptului internațional.

ARTICOLUL 2

1. Partile contractante, în concordanță cu principiile și normele dreptului internațional și cu principiile Actului final de la Helsinki, reafirmă ca frontiera existentă între ele este inviolabilă și, de aceea, ele se vor abține, acum și în viitor, de la orice atentat împotriva acestei frontiere, precum și de la orice cerere sau acțiune îndreptată spre acapărarea și uzurparea unei părți sau a întregului teritoriu al celeilalte parti contractante.

2. Partile contractante vor încheia un tratat separat privind regimul frontierei dintre cele două state și vor soluționa problema delimitării platoului lor continental și a zonelor economice exclusive în Marea Neagră, pe baza principiilor și procedurilor convenite printr-un schimb de scrisori între miniștrii afacerilor externe, efectuat o dată cu semnarea prezentului tratat. Înțelegerile convenite în acest schimb de scrisori vor intra în vigoare simultan cu intrarea în vigoare a acestui tratat.

ARTICOLUL 3

1. Partile contractante reafirmă ca nu vor recurge în nici o împrejurare la amenințarea cu forță sau la folosirea forței, fie îndreptată împotriva integrității teritoriale sau independenței politice a celeilalte

parti contractante, fie in orice alt mod incompatibil cu prevederile Cartei O.N.U. si cu principiile Actului final de la Helsinki. Ele se vor abtine, de asemenea, de la sprijinirea unor asemenea actiuni si nu vor permite unei terte parti sa foloseasca teritoriul lor pentru desfasurarea unor activitati de acest fel impotriva celeilalte parti contractante.

2. Orice probleme si diferende intre partile contractante vor fi solutionate exclusiv prin mijloace pasnice, in conformitate cu normele dreptului international.

ARTICOLUL 4

1. Partile contractante, constiente de caracterul indivizibil al securitatii europene, vor colabora pentru edificarea unei Europe unite, constituita din state pasnice, democratice si independente. In conformitate cu angajamentele lor internationale, ele vor contribui la promovarea unei politici de cooperare si buna vecinatate, de consolidare a stabilitatii, pacii si securitatii in regiunea lor si pe continent.

2. Partile contractante vor colabora in scopul consolidarii masurilor de crestere a increderii intre state, pentru prevenirea si solutionarea pasnica a conflictelor regionale.

ARTICOLUL 5

Partile contractante isi vor intari si extinde cooperarea in cadrul organizatiilor internationale, inclusiv cele regionale si subregionale. Ele se vor sprijini reciproc in eforturile lor de integrare in structurile europene si euroatlantice.

ARTICOLUL 6

1. In cazul aparitiei unei situatii care, potrivit parerii uneia dintre partile contractante, poate crea o amenintare pentru pacea si securitatea internationala, partile contractante vor proceda la consultari privind masurile de natura sa contribuie la reducerea tensiunii si la eliminarea respectivei situatii.

2. Partile contractante vor organiza consultari regulate, la diferite niveluri, in problemele securitatii si dezarmarii, care prezinta interes reciproc, si se vor informa despre indeplinirea obligatiilor asumate in baza documentelor internationale in acest domeniu, la care ambele au subscris.

3. Partile contractante vor realiza colaborarea in domeniul militar pe baza unor acorduri separate intre organele lor de stat competente.

ARTICOLUL 7

1. Partile contractante, pe baza bilaterala si multilaterala, vor contribui activ la procesul de dezarmare in Europa, la reducerea in continuare a fortelor armate si a armamentelor, pana la niveluri corespunzatoare necesitatilor de aparare.

2. Partile contractante vor actiona impreuna pentru mentinerea si consolidarea regimului de neproliferare a armelor nucleare, pentru respectarea stricta a acestuia, precum si pentru interzicerea producerii si/sau folosirii armelor de distrugere in masa.

ARTICOLUL 8

Partile contractante, potrivit prevederilor Conventiei-cadru europene privind cooperarea transfrontaliera dintre comunitati sau autoritati teritoriale, vor incuraja si vor sprijini contactele directe si colaborarea reciproc avantajoasa dintre unitati administrativ-teritoriale din Romania si Ucraina, indeosebi in zonele de frontiera. De asemenea, ele vor contribui la colaborarea dintre unitati administrativ-teritoriale din cele doua state in cadrul euroregiunilor existente, precum si al euroregiunilor "Prutul de Sus" si "Dunarea de Jos", nou-create, la care pot fi invitate sa participe si unitati administrativ-teritoriale din alte state interesate. Partile contractante vor actiona pentru includerea acestei cooperari in cadrul activitatilor corespunzatoare ale institutiilor europene.

ARTICOLUL 9

Partile contractante vor extinde cooperarea dintre ele, precum si cu alte state riverane la Dunare si la Marea Neagra, in toate domeniile de interes comun.

ARTICOLUL 10

1. Pentru a asigura dezvoltarea si aprofundarea relatiilor bilaterale, precum si pentru efectuarea unor schimburi de vederi referitoare la problemele internationale, partile contractante vor favoriza contactele regulate dintre organele si institutiile lor centrale si locale. In acest scop, anual, vor avea loc intalniri la nivel de sefi de stat sau de guvern sau intalniri ale ministrilor afacerilor externe, cu care ocazie va fi examinata si indeplinirea prezentului tratat.

2. Partile contractante vor incuraja dezvoltarea in continuare a legaturilor interparlamentare.

ARTICOLUL 11

Partile contractante vor sprijini largirea contactelor directe dintre cetatenii lor, precum si dintre organizatiile si asociatiile civice neguvernamentale din cele doua tari.

ARTICOLUL 12

1. Partile contractante vor colabora, intre ele si in cadrul organizatiilor si conferintelor internationale, in vederea dezvoltarii si punerii in aplicare a standardelor internationale referitoare la promovarea si protectia drepturilor omului si a libertatilor fundamentale pentru toti, inclusiv a drepturilor persoanelor apartinand minoritatilor nationale.

2. Partile contractante se vor consulta, ori de cate ori va fi nevoie, in scopul perfectionarii si armonizarii legislatiei lor nationale in acest domeniu, dezvoltarii contactelor umane si rezolvarii problemelor cu caracter umanitar de interes comun.

ARTICOLUL 13

1. In scopul protectiei identitatii etnice, culturale, lingvistice si religioase a minoritatii romane din Ucraina si a minoritatii ucrainene din Romania, partile contractante vor aplica normele si standardele internationale prin care sunt determinate drepturile persoanelor apartinand minoritatilor nationale si anume acele norme si standarde care sunt cuprinse in Conventia-cadru a Consiliului Europei privind protectia minoritatilor nationale, precum si in: Documentul Reuniunii de la Copenhaga a Conferintei asupra dimensiunii umane a Organizatiei pentru Securitate si Cooperare in Europa, din 29 iunie 1990, Declaratia Adunarii Generale a O.N.U. asupra drepturilor persoanelor apartinand minoritatilor nationale sau etnice, religioase si lingvistice (Rezolutia nr. 47/135), din 18 decembrie 1992, si Recomandarea nr. 1201 (1993) a Adunarii Parlamentare a Consiliului Europei cu privire la un protocol aditional la Conventia europeana a drepturilor omului, referitor la drepturile minoritatilor nationale, cu intelegerea ca aceasta recomandare nu se refera la drepturi colective si nu obliga partile contractante sa acorde persoanelor respective dreptul la un statut special de autonomie teritoriala bazata pe criterii etnice.

2. Minoritatea romana din Ucraina cuprinde cetatenii ucraineni, indiferent de regiunile in care traiesc si care, potrivit optiunii lor libere, apartin acestei minoritati in virtutea originii lor etnice, limbii, culturii sau religiei lor.

Minoritatea ucraineana din Romania cuprinde cetatenii romani, indiferent de regiunile in care traiesc si care, potrivit optiunii lor libere, apartin acestei minoritati in virtutea originii lor etnice, limbii, culturii sau religiei lor.

3. Partile contractante se angajeaza sa adopte, daca va fi necesar, masuri adecvate in vederea promovarii, in toate domeniile vietii economice, sociale, politice si culturale, a egalitatii depline si reale intre persoanele apartinand minoritatilor nationale si cele apartinand majoritatii populatiei. In aceasta privinta, ele vor tine seama in mod corespunzator de conditiile concrete in care se afla persoanele apartinand minoritatilor nationale.

4. Partile contractante reafirma ca persoanele la care se refera acest articol au, indeosebi, dreptul, exercitat in mod individual sau impreuna cu alti membri ai grupului lor, la libera exprimare, la mentinerea si dezvoltarea identitatii lor etnice, culturale, de limba si religioase, dreptul de a-si mentine si dezvolta propria lor cultura, la adpost de orice incercare de asimilare impotriva vointei lor. Ele au dreptul sa-si exercite pe deplin si efectiv drepturile omului si libertatile fundamentale, fara nici o discriminare si in conditii de deplina egalitate in fata legii. Persoanele apartinand acestor

minoritati au dreptul de a participa, in mod efectiv, la treburile publice, inclusiv prin reprezentanti alesi potrivit legii, precum si la viata culturala, sociala si economica.

5. Partile contractante vor crea, pentru persoanele apartinand minoritatii romane din Ucraina si pentru cele apartinand minoritatii ucrainene din Romania, aceleasi conditii pentru studierea limbii lor materne. Partile contractante reafirma ca persoanele sus-mentionate au dreptul sa fie instruite in limba lor materna, intr-un numar necesar de scoli si institutii de stat pentru invatamant si specializare, situate tinand seama de raspandirea geografica a minoritatilor respective. Ele au, de asemenea, dreptul de a folosi limba lor materna in raporturile cu autoritatile publice, in conformitate cu legislatia nationala si cu angajamentele internationale ale partilor contractante.

6. Partile contractante recunosc ca, in exercitarea dreptului la asociere, persoanele apartinand acestor minoritati nationale pot infiinta si mentine, in conformitate cu legislatia interna, propriile organizatii, asociatii, precum si institutii sau asezaminte de invatamant, culturale si religioase.

7. Partile contractante vor respecta dreptul persoanelor apartinand minoritatilor nationale de a avea acces, in limba materna, la informatie si la mijloace de comunicare in masa, precum si de a schimba liber si de a difuza informatii. Ele nu vor crea obstacole, in ceea ce priveste infiintarea si utilizarea de catre aceste persoane, in cadrul legislatiei interne a fiecarei parti contractante, a propriilor mijloace de informare in masa. Persoanele la care se refera acest articol au dreptul de a mentine contacte intre ele si peste frontiere cu cetateni ai altor state si de a participa la activitatile organizatiilor neguvernamentale, atat la nivel national, cat si international.

8. Partile contractante se vor abtine sa ia masuri care, modificand proportiile populatiei din zone locuite de persoane apartinand minoritatilor nationale, urmaresc limitarea drepturilor si libertatilor acestor persoane, care decurg din standardele si normele internationale mentionate in paragraful 1 al prezentului articol.

9. Orice persoana apartinand unei minoritati nationale, care considera ca drepturile protejate prin acest articol i-au fost incalcate, are dreptul sa adreseze o petitie autoritatilor de stat competente, folosind procedurile legale disponibile.

10. Partile contractante recunosc obligatia persoanelor la care se refera acest articol de a fi loiale statului al carui cetateni sunt, de a respecta legislatia nationala, precum si de a respecta drepturile celorlalte persoane, indeosebi ale acelor care apartin populatiei majoritare sau altor minoritati nationale.

11. Nici una dintre prevederile acestui articol nu va fi interpretata ca limitand sau negand drepturile omului, care sunt recunoscute in conformitate cu legile partilor contractante sau cu acordurile incheiate intre ele.

12. Nici una dintre prevederile acestui articol nu poate fi interpretata ca implicand vreun drept de a intreprinde vreo activitate sau de a comite vreo actiune contrara scopurilor si principiilor Cartei O.N.U., altor obligatii decurgand din dreptul international sau prevederilor Actului final de la Helsinki si ale Cartei de la Paris pentru o noua Europa, inclusiv principiului integritatii teritoriale a statelor.

13. Partile contractante, in scopul de a coopera in urmarirea indeplinirii angajamentelor prevazute in acest articol, vor crea o comisie mixta interguvernamentala, care va tine cel putin o sesiune anuala.

ARTICOLUL 14

1. Partile contractante vor crea conditii favorabile pentru dezvoltarea relatiilor lor economice si comerciale bilaterale, reciproc avantajoase, si vor perfectiona mecanismul acestora, in conformitate cu normele si practica comertului mondial. Ele isi vor acorda reciproc clauza natiunii celei mai favorizate, in relatiile economice, in conditiile prevazute de acordul lor bilateral.

2. Fiecare parte contractanta, in concordanta cu legislatia interna si cu dreptul international, va crea conditii favorabile pentru activitatile economice desfasurate pe teritoriul ei de persoanele fizice si juridice ale celeilalte parti contractante, inclusiv pentru stimularea si protejarea reciproca a investitiilor.

ARTICOLUL 15

Partile contractante vor crea conditiile necesare pentru o colaborare eficienta in domeniul cercetarilor stiintifice fundamentale si aplicate, al dezvoltarii si introducerii tehnologiilor avansate. Ele vor sprijini extinderea legaturilor directe intre oamenii de stiinta, unitatile de cercetare, proiectare si productie si alte institutii din aceste domenii.

ARTICOLUL 16

1. Partile contractante vor dezvolta colaborarea, in masura posibilitatilor lor, in domeniul protectiei si imbunatatirii starii mediului inconjurator, al lichidarii urmarilor accidentelor industriale si ale calamitatilor naturale. Ele vor colabora in domeniul utilizarii rationale a resurselor naturale, al extinderii productiilor curate din punct de vedere ecologic, al infaptuirii unor masuri eficiente pentru protectia si refacerea naturii, in scopul ameliorarii securitatii ecologice a celor doua tari.

2. Partile contractante vor intensifica cooperarea dintre ele, cu alte state si organizatii internationale, in scopul prevenirii, reducerii si controlului poluarii apelor Dunarii si ale Marii Negre.

3. Partile contractante se vor informa reciproc, fara intarziere, asupra producerii unui dezastru ecologic sau a unui accident industrial, care poate sa aiba efecte transfrontaliere, si asupra masurilor luate pentru lichidarea consecintelor acestora.

4. Partile contractante vor incheia un acord special privind cooperarea bilaterala in problemele protectiei mediului inconjurator.

ARTICOLUL 17

Partile contractante vor largi colaborarea in domeniul transporturilor, inclusiv asigurarea libertatii de tranzit pe teritoriile lor pentru persoane si marfuri, in conformitate cu legislatia nationala si cu normele si practica internationala. In acest scop, ele vor incheia acorduri corespunzatoare.

ARTICOLUL 18

Partile contractante vor colabora in scopul armonizarii politicilor si programelor de dezvoltare a infrastructurilor nationale, inclusiv a sistemelor energetice, precum si a retelelor de transporturi si de telecomunicatii.

ARTICOLUL 19

1. Partile contractante vor dezvolta cooperarea in domeniile culturii, stiintei si invatamantului.

2. Partile contractante vor sprijini cunoasterea reciproca a valorilor culturale din cele doua tari de catre cetatenii lor, vor sustine initiativele in acest sens pe linie de stat, civice si individuale si vor contribui la largirea schimburilor dintre uniuni de creatie, asociatii, institutii de cultura, stiinta si invatamant.

3. Partile contractante vor dezvolta cooperarea, inclusiv pe baza de intelegeri directe, dintre universitati si alte institutii de invatamant, institutii si centre de cercetare stiintifica din cele doua tari, si vor sprijini schimburile reciproce de elevi, studenti, profesori si cercetatori stiintifici.

4. Partile contractante, in conformitate cu reglementarile lor interne, vor incuraja cooperarea si schimburile directe dintre arhive, biblioteci si muzee si vor asigura accesul la sursele documentare existente in acestea, pentru cercetatori si alti cetateni ai celeilalte parti contractante.

5. Partile contractante vor incuraja studierea limbii romane in Ucraina si a limbii ucrainene in Romania si vor crea, in acest scop, conditii si posibilitati adecvate, indeosebi prin sprijinirea pregatirii profesorilor si a organizarii invatamantului.

6. Partile contractante vor incheia acorduri corespunzatoare privind recunoasterea reciproca a actelor de studii si a diplomelor de absolvire a invatamantului liceal si universitar, precum si a titlurilor stiintifice si academice.

7. Partile contractante, in scopul indeplinirii prevederilor acestui articol, vor incheia acorduri si programe corespunzatoare.

ARTICOLUL 20

Partile contractante vor colabora in scopul conservarii si restaurarii monumentelor istorice, culturale si a locurilor memoriale romanesti in Ucraina, respectiv ucrainene in Romania, si al asigurarii accesului la acestea, in conformitate cu legislatia fiecarei parti.

ARTICOLUL 21

Partile contractante vor incuraja cooperarea in domeniul mijloacelor de comunicare in masa. Ele vor sprijini eforturile indreptate spre informarea reciproca si obiectiva a cetatenilor celor doua tari si, in acest scop, vor incuraja schimbul si difuzarea libera de informatii referitoare la viata sociala, politica, economica, culturala si stiintifica din tarile lor, in conformitate cu reglementarile lor interne si cu angajamentele lor internationale.

ARTICOLUL 22

Partile contractante vor dezvolta cooperarea in domeniul protectiei sanatatii si cercetarii medicale, turismului si sportului. Ele se vor preocupa de protectia si asigurările sociale pentru cetatenii lor, aflati pe teritoriul celeilalte parti contractante si, in acest scop, vor incheia acorduri corespunzatoare.

ARTICOLUL 23

Partile contractante vor colabora in lupta impotriva criminalitatii, inclusiv impotriva crimei organizate, terorismului, pirateriei aeriene si maritime, operatiunilor financiare ilicite, traficului ilegal cu stupefiante, arme, substante explozive si toxice, materiale nucleare si radioactive, precum si contrabandei, inclusiv cu bunuri si valori culturale. Ele vor incheia, in acest scop, acorduri corespunzatoare si vor promova actiuni comune in cadrul colaborarii internationale in aceste domenii.

ARTICOLUL 24

1. Partile contractante vor dezvolta relatiile consulare, precum si colaborarea in domeniul asistentei juridice reciproce in cauze civile, familiale si penale.

2. Partile contractante, in scopul crearii conditiilor corespunzatoare pentru traficul de persoane si marfuri peste frontiera de stat romano-ucraineana, vor colabora pentru perfectionarea procedurilor de trecere a frontierei si de control vamal si vor intreprinde masuri in vederea deschiderii de noi puncte de trecere a frontierei si pentru dezvoltarea celor existente. In acest scop, ele vor incheia acorduri corespunzatoare.

ARTICOLUL 25

Partile contractante vor incheia, in baza prezentului tratat, acorduri separate in domenii de interes reciproc.

ARTICOLUL 26

Prezentul tratat nu este indreptat impotriva vreunui stat tert si nu aduce atingere drepturilor si obligatiilor partilor contractante care decurg din tratatele bilaterale si multilaterale incheiate de fiecare dintre ele cu alte state si organizatii internationale.

ARTICOLUL 27

Prezentul tratat se incheie pe termen de 10 ani. Valabilitatea lui se prelungeste automat pe noi perioade de cate 5 ani, daca nici una dintre partile contractante nu va incunostinta in scris cealalta parte contractanta despre intentia sa de a-l denunta, cu cel putin un an inaintea expirarii perioadei de valabilitate respective.

ARTICOLUL 28

Prezentul tratat va fi supus ratificarii conform procedurilor prevazute de legislatia fiecarei parti contractante si va intra in vigoare la data schimbului instrumentelor de ratificare.

ARTICOLUL 29

Prezentul tratat va fi inregistrat la Secretariatul O.N.U., in conformitate cu art. 102 din Carta Organizatiei Natiunilor Unite.

Incheiat la Constanta la 2 iunie 1997, in doua exemplare originale, fiecare in limbile romana si ucraineana, ambele texte fiind egal autentice.

Pentru Romania,
EMIL CONSTANTINESCU

Pentru Ucraina,
LEONID KUCIMA